

Veelgestelde vragen

1. Wat is en doet het OAT precies?

Met de Masterplannen voor Kessler Park, Bogaard stadscentrum en Havenkwartier is gekozen voor een hoogstedelijke buurt. Dat betekent dat in hoge dichtheden wordt gebouwd en waar voetgangers en fietsers prioriteit hebben. Er zijn twee belangrijke redenen om de mogelijkheden voor een alternatief afvalsysteem te onderzoeken. Er is een beperkte hoeveelheid openbare ruimte voor het aantal mensen dat komt te wonen in de nieuwe stadswijken. De beschikbare ruimte is nodig voor groen, klimaatadaptatie, voetgangers, recreatie en fietsers. Voor traditioneel afvalinzamelen bij 9.000 woningen blijft vrijwel geen ruimte meer over.

We willen eenzelfde afvalscheiding invoeren als in de rest van de stad voor papier en karton, gfte en restafval. Daarom is gekeken naar inzamelen met een Ondergronds Afval Transportsysteem (OAT). Het OAT bestaat uit een stelsel van buizen onder de grond, waar afval door wordt getransporteerd naar een verzamelhub.

Het is mogelijk om gescheiden afval in te zamelen door op verschillende tijdstippen het verschillende afval door dezelfde buizen te transporteren. Het systeem wordt uitgerust met de benodigde meet en regeltechniek. De inwerpopeningen kunnen in de gebouwen geplaatst worden, maar ook in de openbare ruimte. Hierdoor is het mogelijk de afvalinzameling voor een groot deel te onttrekken aan de openbare ruimte. Niet onbelangrijk is dat er geen vuilniswagens meer nodig zijn voor het inzamelen van de grootste hoeveelheid afval. OAT is overigens niet geschikt voor grofvuil, glas en textiel, daarvoor blijven aparte containers nodig. Bij het raadsvoorstel is een infographic opgenomen hoe het systeem eruit ziet.

2. Hoe zit het met netcongestie en aansluiting van het ondergrondse afvaltransportsysteem?

Het ondergrondse afvaltransportsysteem (OAT-systeem) gebruikt krachtige elektrische motoren om afval via buizen met luchtzuiging af te voeren. Dit systeem draagt bij aan een schonere, veiligere en beter leefbare stad. Denk aan minder vuilniswagens in de wijk, minder uitstoot en een nettere openbare ruimte. Maar om goed te kunnen werken, heeft het systeem op bepaalde momenten veel elektriciteit nodig. In gebieden met netcongestie — waar het stroomnet overbelast is — kan dat een probleem zijn.

Omdat het OAT-systeem een maatschappelijke functie vervult, is de aansluiting ervan gegarandeerd. Dit staat echter wel onder druk. We willen werken aan slimme oplossingen, zoals het verplaatsen van afvaltransport naar rustige uren op het stroomnet, of het gebruik van andere energie-opwekking via bijvoorbeeld zonnepanelen. Samen met netbeheerders en gemeenten geven we prioriteit aan dit soort essentiële systemen bij het verdelen van stroomcapaciteit. Zo zorgen we ervoor dat afval op een duurzame en betrouwbare manier kan worden afgevoerd, ook als het stroomnet onder druk staat.

3. Kunnen we niet met rolcontainers en ondergrondse (pers)containers werken?

Ja, het is mogelijk om afval op de traditionele manier in te zamelen. Maar in de praktijk lopen we tegen een aantal problemen aan:

- In een klein gebied met veel huishoudens komt namelijk veel afval vrij. Voor de drie ontwikkelgebieden zijn 64 ondergrondse (pers)containers en meer dan 1000 rolcontainers nodig. Deze containers nemen veel ruimte in beslag. De plekken waar de containers staan, kunnen niet gebruikt worden voor andere belangrijke dingen in de openbare ruimte. Denk aan fietsenstallingen, wandelpaden, parkeerplaatsen, speel- en recreatieplekken. Ook is er ruimte nodig voor groen en maatregelen tegen klimaatverandering, zodat het gebied prettig en gezond blijft om in te wonen.

Kortom: ja, het kan. Maar het vraagt wel om goede keuzes en afwegingen bij het inrichten van de openbare ruimte.

4. Moeten we voor alle ontwikkelgebieden OAT aanschaffen?

Het is wenselijk, maar het is geen verplichting. Zoals ook te lezen is bij antwoord 3: het niet toepassen van het OAT kent uitdagingen, maar is niet onmogelijk. We hebben voor de drie ontwikkelgebieden ook locatieplannen ontwikkeld voor de traditionele inzameling, mocht de raad niet voor het OAT kiezen of niet het OAT bij alle drie willen toepassen. Per business case is uitgerekend wat het effect is op de afvalstoffenheffing en wat dan de uiteindelijke kosten zullen zijn.

5. Hoe ziet het plaatje eruit als we toch traditioneel willen inzamelen?

We hebben dat visueel gemaakt, via een bijlage 'Beeld van traditionele inzameling per ontwikkelgebied'.

6. Zijn er gemeenten die al OAT toepassen?

Ja, er zijn inmiddels meer dan 1000 systemen in gebruik. Zie hieronder een overzicht.

- Gemeenten Arnhem (ruim 18 jaar), Almere (ruim 22 jaar) hebben OAT systemen operationeel.
- Gemeente Amsterdam heeft een systeem aanbouw dat binnenkort operationeel wordt.
- Daarnaast is gemeente Schiedam ons voorgegaan in de regio. In juni gaat de eerste buis in de grond van het project Schieveste.

7. Wat zijn de ervaringen van deze gemeenten met OAT?

In Almere waren er in de eerste jaren veel storingen door een gebrek aan (deskundig) onderhoud. Men dacht het specialistische onderhoud zelf te kunnen uitvoeren. Nadat het onderhoud bij een deskundige partij was neergelegd daalde het aantal storingen zeer sterk. Nu heeft het systeem een 'uptime' van 99%. Bewoners van het centrum van Almere en de aangesloten bedrijven zijn tevreden. De loopafstanden zijn kort, het systeem is nooit vol en de omgeving blijft schoon. Ook in Arnhem is men zeer tevreden met het OAT. Buiten Nederland zijn er veel gemeenten waar OAT het voorkeursysteem is in dichtbebouwde gebieden. Gezien de ervaringen in Almere, besteden wij (via de aanbesteding) het onderhoud ook aan.

8. Gebruiken we voor het OAT dezelfde afvalpas als nu?

Ja. We gebruiken dezelfde pasjes voor de ondergrondse (pers)containers en de milieustraat als voor het OAT. We kunnen tegenwoordig met de Avalex app op onze mobiele telefoon ook toegang krijgen tot de milieustraat. Avalex is dit nu ook aan het door ontwikkelen voor de inzamelvoorzieningen zelf.

9. Zijn er nog andere mogelijkheden die het systeem biedt?

- Het systeem biedt ook de mogelijkheid om een papier- en kartonshredder te gebruiken. Dit maakt kartonnen dozen klein, zodat dit vloeiend door de buis kan bij afzuigen. Dit is een mooie kans om de huidige overlast van kartonnen dozen te voorkomen.
- Er kunnen ook openbare prullenbakken aangesloten worden op het systeem. Zo houden we het uiterlijk van de inzamelvoorzieningen gelijk aan elkaar en hoeven we zwerfafval niet apart in te zamelen.
- Avalex werkt aan de ontwikkeling om met mobiele telefoon toegang tot de ondergrondse containers te krijgen. Hiermee zouden ook de inwerpopeningen van OAT geopend kunnen worden. Deze ontwikkeling staat wel los van een eventuele toepassing van OAT.

10. Is het mogelijk om het OAT uit te breiden naar de rest van de stad? Per verzamelhub is er een maximum aantal woningen dat kan worden aangesloten op het systeem. Dat aantal wordt in elk van de gebieden nog niet gehaald, waardoor het mogelijk is om er later extra woningen op aan te sluiten. Dat kunnen zowel bestaande als nieuwe woningen zijn. Meer woningen verbetert de exploitatie van het OAT. Na een positief raadsbesluit wordt gekeken welke gebieden later kunnen worden aangesloten en wanneer dat het beste zou kunnen om de overlast bij de aanleg te verminderen.

11. Is het OAT wel te combineren met de toekomstige warmteleidingen in de stad?

Er is ondergronds voldoende ruimte om de OAT-leidingen op te nemen in het "Rijswijksprofiel" voor kabels en leidingen. Met de tracés in de business cases is al rekening gehouden met (on)mogelijkheden in de ondergrond.

12. Wat is de rol van Avalex bij toepassen van het OAT?

Avalex zorgt voor het afvoeren van de volle verzamelcontainers bij de verzamelhubs en laat het afval verwerken net als het overige afval in Rijswijk. Het onderhoud zal door een gespecialiseerd bedrijf plaatsvinden.

13. Kunnen lachgascontainers schade veroorzaken aan het systeem?

Lachgascontainers horen natuurlijk niet in het systeem en kunnen problemen veroorzaken bij de verbranding in de Afvalverbrandingsinstallatie (AVI). Echter de ervaringen met het OAT in Almere zijn dat lachgascontainers geen storingen of schade veroorzaken aan het systeem.

14. Is het mogelijk dat de inwerpopeningen ook zonder pasjes geopend kunnen worden?

Het uitgangspunt is dat de inwerpopeningen net als de ondergrondse containers afgesloten zijn en kunnen worden geopend met een pasje. Technisch is dat geen vereiste. In (onder andere) Zweden zijn er vele systemen waarvan de inwerpopeningen niet zijn afgesloten.